

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปป (CIPP Model) และนำเสนอข้อมูลใน 3 ส่วนด้วยกัน คือ สรุปผลการประเมิน การอภิปรายผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมิน

1. กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 58 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมจำนวน 71 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง
2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 58 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน

ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 313 คน และนักเรียน จำนวน 313 คน รวมจำนวน 679 คน ได้มา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินความสามารถ และความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิต ของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 192 คน ได้มา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ในรูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) โดยประเมินในด้าน สภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

การวิเคราะห์ผลการประเมินโครงการ

วิเคราะห์การประเมินโครงการโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย

สรุปผลการประเมินโครงการ

ผลการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยรวมปรากฏผลดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า โดยรวมมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ใน ระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับ ความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน ต้นสังกัด และด้านความต้องการจำเป็น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านความต้องการ จำเป็น คือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น พฤติกรรมด้านอารมณ์ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น พฤติกรรมความสัมพันธ์กับเพื่อน ปัญหาครอบครัว และปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน ต้นสังกัด คือ โครงการสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน มีระดับความสอดคล้องสูงสุด และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ วัตถุประสงค์ ของโครงการสอดคล้องกับกิจกรรมของโครงการ มีระดับความสอดคล้องสูงสุด

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โดยรวมมีการประเมินอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อและเครื่องมือและด้านการบริหารจัดการ มีผล การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และด้านงบประมาณ มีผลการประเมิน

อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านบุคลากร ได้แก่ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านงบประมาณ ได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเพียงพอ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสื่อและเครื่องมือ ได้แก่ โรงเรียนมีแบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนและบันทึกการติดตามผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ โรงเรียนมีการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสม และการประชาสัมพันธ์โครงการมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ ผู้ปกครองและหน่วยงานเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยขั้นนิเทศ ติดตาม (Check) และขั้นประเมินและรายงานผล (Act) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนขั้นดำเนินงาน (Do) และขั้นเตรียมการ (Plan) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน พบว่า ขั้นเตรียมการ (Plan) ได้แก่ ศึกษานโยบายของโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และสพฐ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ขั้นดำเนินงาน (Do) พบว่า กิจกรรมที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา และกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ส่วนกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน มีการปฏิบัติในระดับมาก ตามลำดับขั้นนิเทศ ติดตาม (Check) ได้แก่ นิเทศติดตามโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น ประธานสายชั้น และหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาที่พบ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผลในทุกสัปดาห์ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด และขั้นประเมินและรายงานผล (Act) ได้แก่ ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านผลผลิต พบว่า โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านผลลัพธ์ พบว่า

4.1.1 ผลการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาลสรุปได้ดังนี้ 1) โรงเรียนราชานุบาลได้จัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ข้อมูลนักเรียนที่ยากจน และข้อมูลกลุ่มเด็กพิเศษ 2) ผลการคัดกรองด้านพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมิน SDQ ปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนกลุ่มปกติ ร้อยละ 98.94 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ร้อยละ 0.65 และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ร้อยละ 0.41 ซึ่งเป็นกลุ่มมีปัญหาที่เป็นปัญหาที่ไม่รุนแรง 3) ผลการส่งเสริมพัฒนา พบว่า นักเรียนกลุ่มปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับ

ในระดับต่าง ๆ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง (สมาธิสั้น) มีจำนวนลดลงจาก 9 คน เหลือ 8 คน และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา (ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจการเงิน) มีจำนวนลดลง จาก 20 คน เหลือ 5 คน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน และได้ดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,185 ครั้ง 4) ผลการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชน มีระบบสารสนเทศเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำชุมชน ร่วมกันสอดส่องดูแลนักเรียนในขณะที่อยู่ในชุมชน และภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง และ 5) ผลการส่งต่อนักเรียน พบว่า การส่งต่อภายในให้ครูแนะแนว ซึ่งเป็นเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทางการเรียนรู้ (สมาธิสั้น) เบื้องต้น ได้มีการช่วยเหลือโดยมีการสอนเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ พร้อมทั้งได้สร้างสัมพันธภาพให้เด็กเกิดความไว้วางใจ เพื่อนำไปสู่การศึกษาปัญหาทางการเรียนรู้ของเด็ก และการส่งต่อนอกไปยังแพทย์เพื่อทำการรักษา

4.1.2 ผลการประเมินความสามารถและความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า โดยรวมนักเรียนมีการปฏิบัติพฤติกรรมความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า นักเรียนมั่นใจในการเรียนและการทำงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ด้านผลกระทบ พบว่า

4.2.1 ผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่า โรงเรียนราชานุบาลมีผลการประเมินโดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 อยู่ในระดับดีเด่น ได้รับโล่รางวัลชนะเลิศ สถานศึกษาดีเด่น ประเภท สถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี 2562 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 และมีผลการประเมินโดยคณะกรรมการระดับเขตตรวจราชการที่ 16 อยู่ในระดับเงิน ได้รับเกียรติบัตร การประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2562 ประเภทสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ขนาดใหญ่ ระดับเงิน ระดับเขตตรวจราชการที่ 16 (Cluster 16) จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

4.2.2 ด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มเป้าหมาย พบว่าทุกเป้าหมายมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูมีระดับความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล ตามลำดับ

1) ความพึงพอใจของผู้บริหารและครู พบว่า โดยรวมอยู่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยรายการที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนักเรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

2) ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยรายการที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ นักเรียนสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ และนักเรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

3) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยรายการที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองและให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

4) ความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยรายการที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ นักเรียนไม่เสเพลสิ่งเสพติด รวมทั้งไม่แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

การอภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า โดยรวมและรายด้านมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความต้องการจำเป็น ตามลำดับ ทั้งนี้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานของโรงเรียนที่สอดคล้อง และสนองต่อ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533 (มาตรา 6) ในการพัฒนาโครงการโรงเรียนได้นำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนาโครงการในปีการศึกษาถัดไป พร้อมทั้งได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในด้านต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการพัฒนา และกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินด้านบริบทของโครงการที่ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้บริหาร

ในการปรับปรุง กำหนดทิศทางการประเมิน เพื่อจะได้สอดคล้องกับนโยบายการตัดสินใจในการบริหารของระบบ (สำราญ มีแจ่ม, 2558 : 128)

2. จากผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โดยรวมมีการประเมินอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อและเครื่องมือและด้านการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านงบประมาณ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนเตรียมความพร้อม โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน 4 ฝ่าย จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาและสนับสนุน และหนุนเสริมด้านงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน นิเทศติดตามผลงาน ร่วมกิจกรรมและให้กำลังใจ 2) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมสนับสนุน) ประกอบด้วย หัวหน้าโครงการ หัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน หัวหน้าฝ่ายงานวัดผลประเมินผล หัวหน้างานอนามัย หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้างานบริหารบุคลากร หัวหน้างานบริหารงบประมาณ หัวหน้างานบริหารทั่วไป และครูหัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 3) คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมปฏิบัติ) ประกอบด้วย ครูประจำชั้นทุกคน ถือว่ามีความสำคัญมากที่มีความเสียสละกำลังกาย กำลังใจ คอยให้คำปรึกษานักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา และสร้างศรัทธาให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาทุกคนในการบริหารงาน โรงเรียนได้กำหนดภาระหน้าที่รับผิดชอบ คือ การประชุม (PLC) เพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกัน การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนโดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการกำหนดในแผนงาน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียนร่วมกับภาคีเครือข่าย และการส่งต่อให้นักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับการช่วยเหลือ ได้กำหนดบุคลากรและบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไหลเวียนคล่องตัว ตามกระบวนการ PDCA อย่างมีคุณภาพ มีการประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา และหาทางแก้ไขร่วมกันให้ครอบคลุมงานด้านวิชาการ ด้านสุขภาพ ด้านวินัย สิ่งเสพติด และความปลอดภัยในโรงเรียน ทุกปัญหาจะมีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งสิ้น มีการทำงานแบบบูรณาการทุกงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม และได้จัดทำแผนการดำเนินงาน มีปฏิทินนิเทศ รวมถึงติดตามประเมินผลตามแผนภูมิ การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งสำรวจความเพียงพอและเหมาะสมของสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าที่เป็นการประเมินความเหมาะสม ด้านความสามารถของหน่วยงาน และการได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินงานไปได้ เช่น เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ (สำราญ มีแจ่ม, 2558 : 128)

ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ เทพประทาน ศิโล (2556) ที่พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โครงการส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนอนุบาลหนองบัว (เทพวิทยาคม) ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด แต่ไม่สอดคล้องกับผลการประเมินของชุตินา พงษ์เกษ (2552) ที่การประเมิน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการประเมินของอนุรักษ์ ระวังการ (2553) ที่ประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 และผลการประเมินของ สุรีย์ เกิดในหล้า (2553) พบว่า ที่ประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนทพรวิทยา จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้ามีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

3. จากผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า โดยขั้นนิเทศ ติดตาม (Check) และขั้นประเมิน และรายงานผล (Act) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนขั้นดำเนินงาน (Do) และขั้นเตรียมการ (Plan) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน พบว่า ขั้นเตรียมการ (Plan) ได้แก่ ศึกษานโยบายของโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ขั้นดำเนินงาน (Do) พบว่า กิจกรรมที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา และกิจกรรมการส่งเสริม พัฒนานักเรียน ส่วนกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน และกิจกรรม การส่งต่อนักเรียน มีการปฏิบัติในระดับมาก ตามลำดับ ขั้นนิเทศ ติดตาม (Check) ได้แก่ นิเทศ ติดตาม โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น ประธานสายชั้น และหัวหน้างาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาที่พบ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน ให้บรรลุผล ในทุกสัปดาห์มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด และขั้นประเมินและรายงานผล (Act) ได้แก่ ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการปรับปรุงพัฒนา อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรม การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนได้ดำเนินโดยครูประจำชั้น ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนของนักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ครอบคลุมข้อมูลด้านต่าง ๆ และวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียบสละสมของ นักเรียนแต่ละคน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนแยก ประเภทเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา โดยใช้แบบประเมินจุดแข็ง และจุดอ่อน คัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ซึ่งเน้นจากแบบประเมินด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ หากพบว่า มีนักเรียนมีปัญหาทางการเรียนรู้จะให้เด็กเข้ารับการคัดกรองจาก ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชจากโรงพยาบาลน่าน ร่วมกับครูประจำชั้น โดยให้ผู้ปกครองเป็นผู้นำนักเรียน และเข้าพบแพทย์ด้วยตนเอง ในการแก้ปัญหาแต่ละด้าน ผู้ปกครองจะได้รับคำแนะนำและยาเพื่อบำบัด ซึ่งเป็นการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอีกทางหนึ่ง ในส่วนของครูผู้สอนก็จะดูแลเป็นพิเศษขณะสอน

ใช้แผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะรายบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีพี่เลี้ยงทำหน้าที่ช่วยครูประจำชั้น ครูประจำวิชาจะเป็นผู้สังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ เพื่อวางแผนการสร้างเสริมทักษะชีวิต ความสามารถทางการเรียนรู้ ความสามารถด้านอื่น ๆ ตลอดจนดูแลด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรมของนักเรียน จัดทำการแผนประกันชีวิตจากอุบัติเหตุจากบริษัทเอกชน โดยให้ความคุ้มครองเมื่อเกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนและเข้ารับการรักษา ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลหรือโรงพยาบาลประจำจังหวัด จะได้รับสินไหมทดแทน และครูได้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เพื่อได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น สัมผัสสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนและครอบครัว จัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจและพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตน สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจได้ แก้ปัญหาได้ เป็นผู้ห่างไกลจากปัญหาทางเพศและยาเสพติด มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนขาดเรียน หนีเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีความประพฤติที่ดีขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปตามกลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการบริหารเชิงระบบ ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) การปรับปรุงพัฒนา (Act) โดยมีการทำงานเป็นทีม ที่ประกอบด้วย ทีมนำ ทีมสนับสนุน ทีมทำ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับที่นำไปใช้ปรับปรุงงานต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 4) สอดคล้องกับผลการประเมินของ ประเสริฐ นานาน สมนึก ภัททิยธนี และ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2555) ที่พบว่า ผู้บริหารและครู นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ สามารถดำเนินการเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ สมภพ สุขพัฒนานรากุล (2556) ที่พบว่า การวางระบบบริหาร การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจำแนกคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการอันหลากหลาย การป้องกันช่วยเหลือ แก้ไขส่งต่อนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว และการนิเทศติดตาม ประเมินผลและรายงานผลของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการประเมินของ อนุรักษ์ ระวังการ (2553) ที่ทำการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 และผลการประเมินของ เทพประทาน ศิโล (2556) ที่ประเมินโครงการส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองบัว (เทพวิทยาคม) พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4. จากผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ผลการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนทั้ง 5 กิจกรรม ทำให้นักเรียนกลุ่มปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับในระดับต่าง ๆ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง (สมาธิสั้น) มีจำนวนลดลงจาก 9 คน เหลือ 8 คน และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา (ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจการเงิน) มีจำนวนลดลง จาก 20 คน เหลือ 5 คน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนมีภาคีเครือข่าย ทั้งในและนอกชุมชน มีระบบสารสนเทศเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำชุมชน ร่วมกันสอดส่องดูแลนักเรียนในขณะที่อยู่ในชุมชน และภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานดังกล่าวโรงเรียน ได้ประกาศนโยบายระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียนอย่างชัดเจน มีการทำงานเป็นทีมโดยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและเครือข่ายภาคีความร่วมมือได้ให้การช่วยเหลือ สอดส่องดูแล และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่โรงเรียน ร่วมทั้งให้ความร่วมมือในทุกด้านและมีการดำเนินงานตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และดำเนินตามแผนปฏิบัติงาน ประจำปีของโรงเรียนทั้ง 3 ระยะ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถ พิเศษ ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข มีทักษะชีวิต และมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 4) สอดคล้องกับผลการประเมินของ อนุรักษ์ ระวังการ (2553) ที่พบว่าโครงการส่งผลที่ดีต่อตัวนักเรียน ชุมชน และสังคม ได้รับการประโยชน์จากการพัฒนาตามโครงการ นักเรียนได้รับการพิทักษ์คุ้มครอง ได้พัฒนาตนเองและสังคมอย่างรอบด้าน เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลที่ดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และผลการประเมินของ สมภพ สุขพัฒนานรากุล (2556) ที่พบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ทำให้นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัย มีทักษะในการหลีกเลี่ยงป้องกันอันตรายและพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม และมีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

ผลการประเมินความสามารถและความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 พบว่า โดยรวมนักเรียนมีการปฏิบัติพฤติกรรมความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า นักเรียนมั่นใจในการเรียนและการทำงาน มีการปฏิบัติ

อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว มีความคิดเห็น อยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนราชานุบาลได้ให้ความสำคัญในกำหนดแนวทางการพัฒนาตามนโยบาย การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแผนการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริม การสร้างทักษะชีวิต และคุ้มครองนักเรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ที่เป็นปัจจุบัน และนำสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการพัฒนา แก้ไขปัญหาและส่งต่อตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ในการดำเนินการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน โรงเรียนได้บูรณาการ ทักษะชีวิตในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนทุกกลุ่มได้รับการเสริมสร้าง ทักษะชีวิตตามวิธีการที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรมที่ลดลง และใช้พฤติกรรมเชิงบวก ในการจัดการชั้นเรียนและพฤติกรรมนักเรียน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและเขตพื้นที่การศึกษา ในการทำงานร่วมกันและให้การสนับสนุน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด นักเรียนประสบความสำเร็จยอมรับในระดับต่าง ๆ และนักเรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนด สามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย ผลการประเมินนี้สอดคล้องกับผลการ ประเมินของ ชุตติมา พงษ์เกษ (2552) ที่พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเคารพและรับฟังคำแนะนำของ พ่อแม่ ญาติ และผู้ใหญ่ สอดคล้องกับผลการประเมินของอนุรักษ์ ระวังการ (2553) ที่พบว่า การดำเนินงาน ตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลที่ดีต่อตัวนักเรียน ชุมชน และสังคม ได้รับประโยชน์ จากการพัฒนาตามโครงการ นักเรียนได้รับการพิทักษ์คุ้มครอง ได้พัฒนาตนเองและสังคมอย่างรอบด้าน เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ และสอดคล้องกับผล การประเมินของ สมภพ สุขพัฒนานรากุล (2556) ที่พบว่า การดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ทำให้นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัย มีทักษะใน การหลีกเลี่ยงป้องกันอันตรายและพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม และมีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

ผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่า โรงเรียนราชานุบาลมีผลการประเมิน โดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 อยู่ในระดับดีเด่น ได้รับโล่รางวัลชนะเลิศ สถานศึกษาดีเด่น ประเภท สถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี 2562 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 และผลการประเมินโดยคณะกรรมการระดับเขตตรวจราชการที่ 16 อยู่ในระดับเงิน ได้รับ เกียรติบัตร การประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2562 ประเภท

สถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ขนาดใหญ่ ระดับเงิน ระดับเขตตรวจราชการที่ 16 (Cluster 16) จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงาน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนได้ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียนของโรงเรียนราชานุบาลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดประชุมกลุ่ม PLC ในระดับสายชั้น ในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรึกษาปัญหาภาระกิจของนักเรียน การจัดให้มีคำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การติดต่อประสานงานระหว่างเครือข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ทั้งภายในและภายนอกในการให้ความร่วมมือหรือ ระดมทุนหรือขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ การอบรม/สัมมนาครูตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือการศึกษาด้วยระบบ ICT รวมทั้งการสร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการส่งเสริมทักษะชีวิตและ ปกป้องคุ้มครองนักเรียน โดยการสนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพ สนับสนุน สื่อการเรียนการสอนด้านความปลอดภัยทางน้ำ ด้านสุขอนามัย ด้านป้องกันยาเสพติด และเพศศึกษา การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทักษะชีวิต เช่น การให้ความรู้เรื่อง ยาเสพติดจากครูแดร์ (D.A.R.E) การป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรจากสาธารณสุขจังหวัดน่าน และโรงพยาบาลน่าน เรียนรู้ทักษะ ความปลอดภัยทางน้ำจากโรงพยาบาลรามาธิบดี การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน จากวัดไผ่เหลืองและวัดมิ่งเมือง การส่งเสริมการเรียนรู้รอบ ๆ สถานศึกษา จากพิพิธภัณฑ์จังหวัดน่าน ชุมชนบ้านไผ่เหลือง ชุมชนบ้านมิ่งเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ในการดำเนินงานโครงการดังกล่าว โรงเรียน ได้วางแผนในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การทำงานโดยมีคำสั่งคณะนิเทศตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ของโรงเรียนทั้ง 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเริ่มแรกของโครงการ ระยะดำเนินการ ระยะสิ้นสุดการดำเนินการ และการสรุปผลการดำเนินการ และมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษาในลักษณะของรูปแบบการนิเทศแบบ PLC คือ คณะกรรมการบริหารงานโรงเรียนจัด ประชุมปรึกษาหารือทุกสัปดาห์ และติดตามผลการทำงานในฝ่ายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อร่วมกันหา แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างสม่ำเสมอ ครูประจำชั้น ประธานสายชั้นและหัวหน้างานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนแลกเปลี่ยนปัญหาที่ได้อุป เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผล สอดคล้องกับผลการประเมินของ สุรีย์ เกิดในหล้า (2553) ที่พบว่า การประเมินโครงการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทพราชวิทยา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนได้ ดำเนินการให้ความรู้เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากร โรงเรียนได้ดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่นักเรียนและชุมชน ให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมของโครงการ สอดคล้องกับผล การประเมินของ เทพประทาน ศิโล (2556) ที่พบว่า การดำเนินงานโครงการส่งเสริมพัฒนาระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองบัว (เทพวิทยาคม) ทำให้คุณภาพผู้เรียน ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน บุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจต่อโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยพบว่า 1) ผู้บริหารและครู มีความพึงพอใจที่โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนักเรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจที่นักเรียนสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ และนักเรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองและให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) นักเรียนโรงเรียนราชานุบาล มีระดับความพึงพอใจที่นักเรียนไม่เสเพลสิ่งเสพติด รวมทั้งไม่แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการดำเนินงานโครงการดังกล่าว โรงเรียนได้ดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การแก้ไขและป้องกัน และการส่งต่อ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและหาทางแก้ไขร่วมกัน มีการทำงานแบบบูรณาการทุกงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการตามแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจในการทำงาน และกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายร่วมกันคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมชื่นชมผลงาน รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนส่งผลให้นักเรียนมีทักษะชีวิต รู้เท่าทันภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ นักเรียนตัดสินใจเลือกกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมกล้าแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สามารถป้องกันดูแลสุขภาพตนเองได้ ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวได้ มีทักษะชีวิตและสามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน และนักเรียนมีสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนราชานุบาล และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กำหนด ซึ่งตรงกันข้ามกับผลการประเมินของ เทพประทาน ศิโล (2556) ที่ทำการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองบัว (เทพวิทยาคม) และผลการประเมินของ รัชนี้ ลำน้อย (2557) ที่พบว่า ครูและผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ควรมีการดำเนินโครงการต่อไป และเพื่อให้โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น จำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนากระบวนการ โดยมีการกำหนดแนวทาง การดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมนำโครงการไปปฏิบัติพร้อมประเมินโครงการขณะดำเนินงาน และติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น (อาสณี นิสาล๊ะ, 2555) และสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างประเทศ ที่พบว่า องค์ประกอบสำคัญในการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพ เกิดจากการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และผลกระทบของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Prebble et.al., 2004) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการศึกษาของบุตรหลาน มีผลเชิงบวกอย่างต่อเนื่องต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแนวคิดของนักเรียน (Chohan & Kha, 2010) การให้คำปรึกษาในด้านการเรียนการสอนเป็นการสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของนักเรียนที่มีต่อครู (Nkechi, 2016) การใช้มาตรการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูผู้สอน การให้ความช่วยเหลืออย่างแท้จริง รวมทั้งการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่หลากหลายช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลสำเร็จมากขึ้น (Sibley et. al., 2017) กล่าวได้ว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอารมณ์ทางวิชาการของนักเรียน (Lei, Cui & Chiu, 2018) การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกของครูส่งผลต่อพฤติกรรมโดยรวมของนักเรียน (McDonal, Holttum & Drey, 2019)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการประเมินไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการประเมินไปใช้ มีดังนี้

1. การดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรนำข้อมูลจากรายงานประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาโครงการให้มีความโดดเด่น เป็นที่ประจักษ์และสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียน
2. ควรมีการจัดทำสารสนเทศ รายงานผลการปฏิบัติงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมขั้นตอนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจนและครบถ้วน
3. ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีทักษะชีวิต นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนราชานูบาล และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 กำหนดในระดับดีมากหรือดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะสำหรับหัวข้อการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/
ครูที่ปรึกษากับประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ควรศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการพัฒนา
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน